

b. 3.

H.M. 297.

Lytho. p. 333.

By Henry H. Wilson

Sept. 2nd 1870

GUIDE
TO THE READING OF THE
GAELIC LANGUAGE:

BEING THE BOOK WHICH IS USED BY

Class Third,

In the Gaelic Circulating Schools.

Who so loveth instruction, loveth knowledge...Prov. xii. 1.

And they taught in Judah, and had the book of the law of the Lord with them, and went about throughout all the cities of Judah and taught the people...2 Chron. xvii. 9.

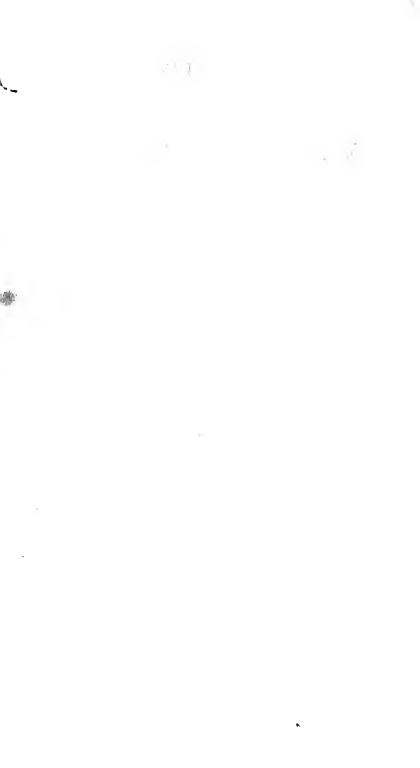
EDINBURGH:

Printed by Andrew Balfour,

FOR THE SOCIETY FOR THE SUPPORT OF
GAELIC SCHOOLS.

SOLD AT THE SOCIETY'S DEPOSITORY, NO. 14, WITHIN
THE ROYAL EXCHANGE.

1816.

LEABHAR-IUIL

CHUM LEUGHADH NA

GAELIC,

AIR SON FOGHLMUINE NA

Treas Buidhne

ANN AN SCOILIBH IM-SHIUBHLACH

NA GAELTACHD.

Esan a ghradhaicheas foghlum, gradhaichidh e eolas....*Prov. xii. 1.*

Agus theagaisg iad ann an Iudah, agus leabhar lagha an Tighearna aca, agus chaidh iad mu'n cuairt air feadh uile bhailtean Iudah, agus theagaisg iad an sluagh....2 *Eachdraidh, xvii. 9.*

DUN-EUDAINN:

Clodh-bhuailte air son

NA CUIDEACHD A TA CHUM CUMAIL SUAS
TIGHEAN-FOGHLUIM GAIDHEALACHA.

1816.

To the Teacher.

IN the ‘Teacher’s Guide’ for conducting the Gaelic Circulating Schools, under the division entitled, ‘Method of Teaching,’ you will recollect it is said: “Particularly observe, as a general rule, that the lessons which are given out to the Scholars, be no longer than they are able to learn perfectly: indeed, you would do well to let them, in general, be *very short*, in which case, *great accuracy must be insisted on*. What they get, must be learnt as perfectly as possible. All the Scholars should be constantly enjoined to seek after real, not *comparative*, excellence; that is, so far from leading any of them to consider it as sufficient, that they are better prepared than their neighbours, or that it is a proof of their being good Scholars, that they excel their class fellows, perfection in reading, or the perfect knowledge of their lesson, should be held out as the object to be attained by all.”

With a view to assist you in following these directions, at an early stage in the course of your instructions, the subsequent Lessons are published. Already you are aware, that this book is intended for the use of your Third Class, and, in using it, you are expected closely and invariably to adhere to the method prescribed, in the 15th and 16th pages of the Teacher’s Guide.

I. With regard to the lessons in READING, their shortness is in conformity to the lowest capacity; but

this need not be any impediment to the progress of other Scholars. If they are able to master two portions, daily, by all means let them do so; but, on no account, leave any lesson *too soon*. You will find the longer sentences of the more advanced lessons divided into clauses, so as to suit the method of reading recommended in the 15th page of the Teacher's Guide. Whenever a *capital* letter occurs, it is the signal for the Reader to stop, and the next to begin.

2. Upon examining the lessons in SPELLING, very few of the words will be found in their inflected state. Thus, the learner has to contend with only one difficulty at once; and the next he will overcome on entering the Fourth Class, where accuracy in spelling the various inflections of Gaelic vocables will be acquired, in consequence of the Monitor of that Class, being in the habit of requiring the Scholars, 'to spell any of the words contained in *their lesson* for the day,' and in consequence of their perusing the 'Elements' composed by Mr M'Laurin.

3. The Lessons are *doubly* numbered, in order that the knowledge of the FIGURES may be easily and gradually acquired. Each individual in the class must be desired to mark particularly the *number* of his Lesson as he proceeds. It will be the business of the Monitor to see that the whole Class know this, so that on reaching the close of this Guide, the Scholars, so far as the number of chapter and verse is concerned, will be able to find out almost any passage of the Sacred Scriptures.

C. A.

LESSONS IN READING.

LEUGHADH.

Words not exceeding Two Letters.

Earrann I. Lesson 1.

Gu so. An dè. Gu rò. 'An so.
Ni mi so. Rè an dà. Le ar di. Is mi.

Earrann II. Lesson 2.

An la an. Ni se e. Ta, so gò.
Cò a ta? O là gu là. Na bí-sa.
Ni 's mò. Ag tu. Bu e. Le mò.

Earrann III. Lesson 3.

Ni mò. Do na. Is e so an ti mu 'n.
Is e so an là. Cò e so? An tu am.
'S e so an ti. So ni mi. Ni 'd.
As tu. Ri mi. Mu 'r. An ti a 's mi.

Earrann IV. Lesson 4.

Lot mi iad. Is aon ni e. Am gu bal.
Tha mi lag. An tig e dha. Ubh amh.

Earrann V. Lesson 5.

Ta an deo ann. Mar sin ni mi
air. Is mor àdh. Tha mi beò. Dh'
éug e. Cha tig mi. Bha mi òg.

Earrann VI. Lesson 6.

Is diù e. Am gu gul. Tha e'n so.
Lot se e. Is mor éud. Co tha 'n
sin? An ni a bha, tha e ann a nis.

Earrann VII. Lesson 7.

Na bi-sa fad uam. Ach ta mi dol.
Tha è beò a rìs. Is fiù e. An ni a
ta cam. Cha bhi 'e ann. Is olc e.

Earrann VIII. Lesson 8.

Cha dìt se e. Oir tha mi. Ro ard. An
ni sin a ta fad as. Cha bhi mi ann.
Tha mi làn. Ach cia mar a ni e so?

Earrann IX. Lesson 9.

Am mair an crùn o linn gu linn?
Chor as gu 'm bi. Is leor sin. Rinn
e dha-sa sin. Ghon se e.

Earrann X. Lesson 10.

Is leat mise. Pill a rìs. Mur do
rinn e cron ort. Ach bidh e na aon
là. Ach an uair a bha fois aca.

Earrann XI. Lesson 11.

Sgap thu sinn. Eisd rium. Is tusa.
Rug e orra. Rinn iad mar sin. Ta
cuid agad. Cò a ta glic. Saor mi.

Earrann XII. Lesson 12.

Agus ni se e. Ann an àm an uilc.
Tha do làmh trom orm. Is leat mise.
Eisd ris. Na leòn e. Is mòr a léud.

Earrann XIII. Lesson 13.

Mar a rinn e orm. Tha béil aca. Tha
mise air son sìth. Agus earb as. Ta
cuid agad deth. Gu 'm bi è sona.

Earrann XIV. Lesson 14.

Is beag nach robh mi anns gach olc. Tha giùg air. Aom sios. Rìgh mòr. Bha sàmh mòr ann. Tog do làmh. Dean iad mar roth. Mar sò deir an rìgh.

Earrann XV. Lesson 15.

Tig mhàn. Ghar se a chos. Is olc an samh sin. Thig an so. Is mòr am meas a ta air. Bhac mi e. Chum gu'm bi. Thig e a rìs. Rach air a shon. Lach dubh.

Earrann XVI. Lesson 16.

Dean so a nis, a mhic. Agus saor thu féin. Saor sinn o olc. An eol leat sin. Is mòr am beúd. Na rach leo. Dean ceol. Bha e dhàn da. Shín e a chos. Gabh tàmh. San du-thra.

Earrann XVII. Lesson 17.

Rinn a rin mar sinn. An eol leat sin. Is ann mar so a rinn e riu. Thig iad gu neo-ni. A null agus a nall. Ma their mi. Chas iad am beul rinn. An sìth bha mi.

Earrann XVIII. Lesson 18.

Ciod a dh' ith iad rè na h-ùine sin? A' ghnè a bha ann. Rach a mach. Agus uime sin. Daol dubh. Ghin e mac. Is e sin mo mhac. Rinn e le deon e. Thog mi tigh.

Earrann XIX. Lesson 19.

Agus a nis tha mí sean. Ge b' e air bith ni a ni sibh. Damh donn. Fuin an t-aran. Ta féum mòr ann. Cha n-'eil iùl aige. Ta an cuan mòr. Cliù do Dhia. Séud ùr. Bu dual da bhi glic.

Earrann XX. Lesson 20.

Tréig an t-olc. Anns a pholl,
Iuil e air seòl ceart. Tha déidh aig
air. Is maith an duan sin. Cuir a
nall na biain sin. Rinn e le deòin e.

Earrann XXI. Lesson 21.

Na leugh co luath. Bhريس e a chos.
Droch ni. Bu dhona rinn e. Ghlan
se è. Is mòr an cràdh. Dragh mòr.
Ghabh e tùr. Bha fhéum mòr,
Phill e a rís,

Earrann XXII. Lesson 22.

Thoir aire do gach ponnc. Leugh
gu fòil. Cròmh do chí. Thug e
dhomh e. Is maith a shùrd. Tha e
shuas an sud. Fear sèimh. Cos
chaol. Gabh pràmh.

Earrann XXIII. Lesson 23.

Tha a shùil glan. Bu shona an
duin' ud. Laoch maith. Is grinn an
teach sin. Tholl e a bhròg. Droch
caor. Tha e thall. Féuch ri sin.
Thilg e cloch. Na ciùrr e,

Earrann XXIV. Lesson 24.

Milse tha iad na mil do m' bheul.
Is ciùin an là an diugh. Ta an là
an diugh fuar. Ma 's àill leat bhi
buan, gabh deoch gu luath an
déigh an uibhe. Thug e béum dha,
Sdiùr an long.

Earrann XXV. Lesson 25.

Fear teoma. Dh' fhàg e am baile.
Toir dhomh làn beòil. Ta treòr
aige. Is trom clach. Na tilg uait
mì an àm sean aoise. Ta déidh aig
air. Bhris e uile lorg an arain. Is
maith an neach sin.

Earrann XXVI. Lesson 26.

Na tréig oibre do làmh. Ta am
fiodh tiugh. Is maith thusa, agus nì
thu maith. Ciod mur bi eagal De
ort? Bheir eagal duine ribe leis.
Leig fearg dhìot. As a bheul thig
còlas. Pill sinn.

Earrann XXVII. Lesson 27.

Na biodh sgàth ort roimh eagal obann. Is neach le Dia mi. Oir rinn è mi. Araon mo chorp agus m' anam. Nach 'eil dùil agad ri sonas is mò an deidh sin? Biodh m' anam beo.

Earrann XXVIII. Lesson 28.

Ghuil e gu h-àrd. Cha 'n-fhaca mi o sin e. Shéid sibh uaibh e. Cia mor an sgìos e? Ghabh mi mo lorg. Agus a nis an uair a ta mi sean, agus liath. Eagal gu 'n dthig mise. A tha san staid so.

Earrann XXIX. Lesson 29.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Eisd thusa, a mhic, agus bi glic. An Dia dlù do làimh mise—Agus nach Dia mi am fad as? Cò a ta na Dhia mòr mar ar Dia-ne? Oir tha fios agam gur mòr ar Dia—Agus gu bheil e os cionn nan uile dhé. Oir is gràdh Dia.

Earrann XXX. Lesson 30.

Deoch mhaith. Brisear am bogha.
Eòlas agus tuigse. Nochd dhuinn.
Na dean strì ri duine gun aobhar.
Mo dhòigh o m' òige. Saorar sinn.
Air latha ar féille. Fras gharbh.

Earrann XXXI. Lesson 31.

A chlann bheag. Tha an duine
so nì's fhaile na am fear ud. Is fhaire
an caman sin, na an caman so. Is
beòir mhaith sin. Sgiath an eòin.
Dh' islich e a cheann. Is feoil mhaith
sin.

Earrann XXXII. Lesson 32.

Fhuair mi e. Crioich na siaine.
Ta e nì's ciuine na bha e an dé.
Is ciaire am mult sin, na am mult so.
Daoine fiala. Téud fìdhle. Mu
thuath. Tha na geoigh 'san arbhar.

Earrann XXXIII. Lesson 33.

Is dìleas lotan caraid. Bheir e sòlas do t 'anam. Uime sin gu h-obann thig a sgrios. Esan a gheibh mise. Mharbh i a feoil. Sciùrs do 'n each. Mheasg i a fion. Olaibh do 'n fhìon a mheasg mi. Buin an droch dhuine. Is e maise sheann daoine, an ceann liath.

Earrann XXXIV. Lesson 34.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

Cha bhi crìoch mhaith air an droch dhuine. Sciùrs do 'n each, srian do 'n asal—Agus slat do dhruim nan amadan. Is dìleas lotan caraid. Roimh sgrios théid uabhar. Is tobar beatha an tuigse do 'n ti aig am bheil i. Tha slighe na beatha shuas do 'n duine ghlic, chum dol as o ifrinn shìos.

Earrann XXXV. Lesson 35.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

An ti a tha mall chum feirge, tha e pailt ann an tuigse. Tha 'n duine glic na dhuine làidir; Agus tha fear an eòlais treun an neart. An ti a bheir do 'n bhoichd, cha bhi dìth air. Ni làmh na leisge boichd. Na creach am boichd a chionn gu bheil e boichd.

Earrann XXXVI. Lesson 36.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Cha 'n 'eil neach ann a ni maith, cha 'n 'eil eadhon aon. Nach ann o ordugh an 'Ti a 's ro-airde a thig olc agus maith. Cha 'n 'eil aon neach maith ach a h-aon, eadhon Dia. Le so is aithne dhuinn gràdh Dhé—Do bhrìgh gu 'n do chuir esan sìos anam fein air ar soinne. Tha mi gairm so a rìs gu m' aire: Uime'sin tha dochas agam.

Earrann XXXVII. Lesson 37.

Buin an salchar o 'n airgiod. Tha mo chridhe deas. Is mor an aois gus an d' rainig e. Tha an spréidh ag teachd. Fa dheoigh. Léum thairis. Co a tha bualadh aig an dorus. Barr na ciaibhe.

Earrann XXXVIII. Lesson 38.

Treig corruich. Gearrar as droch dhaoine. Cumaidh Dia suas na fireana. Slàinte nam firean o 'n Tighearn. Eisd O mo shluagh. Bheir mi fianuis dhuit. Is didean gliocas. Bithidh mi glic. Dean tròcair orm.

Earrann XXXIX. Lesson 39.

Faic ! so leabhar ùr dhuit. Seall nach reub thu e. Cumaidh clann mhath an leabhar glan. Seas a' d' àite. Labhair a mach. Na leugh luath. Thoir aire do gach ponnc. Leugh gu fòil. Druid do leabhar. Taisg e.

Earrann XL. Lesson 40.

Gnàth-fhccail. Scripture Proverbs.

Eisdibh ri teagasg, agus bithibh glic. Is craobh beatha toradh an fhèirein; Agus tha esan a chosnas anama glic. Ni an dòchas anns an cuirear moille, an cridhe tinn. Ach is craobh beatha am miann 'nuair a thig e.

Earrann XLI. Lesson 41.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

Tilgear tigh nan aingidh bun os cionn; Ach thig pàillion nan ionraic fo bhlàth. An ni is eagal leis an aingidh, thig e air. Nuair a thig an t-aingidh, thig mar an ceudna tarcuis. Is e beul amadain a sgrios, Agus is iad a bhilean ribe 'anama féin. Tha gliocas àrd air son amadain.

Earrann XLII. Lesson 42.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

Na tréig do charaid féin, no caraid t' athar. An ti a ta fiar na chridhe, Cha 'n fhaigh e maith. Ni fear na droch shùla deifir gu bhi saibhir. Nuair a thig uabhar, thig masladh. Tha miann nam fìrean a mhàin maith; Ach is e dòchas nan aingidh fearg. Esan a ni tàir air focal, millear e.

Earrann XLIII. Lesson 43.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

Bi glic, a mhic, agus dean mo chridhe ait. Ceilidh daoine glic na's aithne dhoibh. Cuiridh amadan an céill 'inntinn uile; Ach cumaidh duine glic a stigh i gus an déigh sin. Ni tuigse duine e mall chum feirge; Agus is i a ghlòir amharc thairis air eucoir. Bheir am fìrean an aire do chùis nam bochd; Ach cha ghabh an t-aingidh suim do eòlas a bhi aige oirre.

Earrann XLIV. Lesson 44.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Coimhid do chos an uair a théid thu do thigh Dhé. Na biodh deè 's am bith eile agad a' m' lathàirse. An Dia mòr a rinn neamh agus talamh. Thoir fa 'near an duine foirfe—Agus amhaire air an duine ionraic—Oir is i sìth a 's crìoch do 'n duine sin. Ach gearrar as crìoch dhroch dhaoine.

Earrann XLV. Lesson 45.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Théid iad uile do aon àite.—Tha iad uile o'n duslach—Agus pillidh iad uile do'n duslach. Is olc so am measg nan uile nithe a nìthear fuidh 'n ghréin,—Gu tachair an t-aon ni dhoibh uile. Agus mar an ceudna gu bheil cridhe chloinn nan daoine làn uilc. Agus gu bheil cuthach nan cridhe am fad is beo iad. Agus na dhéigh sin gu'n dthéid iad chum nam marbh.

Earrann XLVI. Lesson 46.

As aon ar gnothach. Mar sin creideamh. An solas neamhaidh so, Tha sinne a tairgsa. Tha ràidean commuin air am fosgla. Tha so caideachd,—Dearbhte le gnìomh. An fhuachda bha iann. Dh'àithn e dhomh maith a dheanamh. Ciod an earrainn a tha agad. Dh'fhuirich e aig an tigh.

Earrann XLVII. Lesson 47.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

An ti aig am bheil cridhe ardach,—Dùisgidh e strì. An ti a dh'earbas as a chridhe féin, is amadan e. Am bheil thu faicinn duine a tha glic na bharail féin? Tha aobhar dòchais nì's mò do'n amadan na dheth-san. Mar an ceudnachamhaith do'n anam a bhi as eugmhais còlais. Tha codal oibriche milis, cia dhiubh a dh'ithcas e beagan no mòran.

Earrann XLVIII. Lesson 48.

Gnàth-fhocail. Scripture Proverbs.

Ge b'e dh'ìocas olc air son maith,
Cha dealaich olc r'a thigh. Eisd ri
t'athair a ghin thu—Na dean tàir
air do mhàthair 'nuair a bhios i aos-
da. Ulluich t'obair am muigh; Agus
deasaich i dhuit féin anns an achadh;
Agus na dhéigh sin tog do thigh. Is
fearr lòn do luibhibh, far am bi
gràdh,—Na damh biadhta agus
fuath leis.

Earrann XLIX. Lesson 49.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Cha n' 'eil duine sam bith aig am
bheil cumhachd os cionn an spioraid,
a chumail an spioraid. No cumh-
achd ann an latha a' bhàis: Agus
cha 'n 'eil dol as anns a' chath sin.
Oir gu deimhin cha 'n 'eil fhios aig
duine air 'àm fein. Mar iasg a
ghlacar ann an droch lòn, agus mar
eoin a ghlacar ann an ribe; Is ann
mar sin a ribear clann nan daoine
ann an droch àm, an uair a thuiteas
e orra gu h-obann.

Earrann L. Lesson 50.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Na deifrich ann ad spiorad gu fearg a ghabhail. Millidh aon pheacach mòran maith. Agus cha 'n 'eil duine ceart air an talamh—A ni maith, agus nach peacaich. Is fearr dol do thigh a bhròin, na dol do thigh na cuirme; Oir is e sin crìoch nan uile dhaoine—Agus gabhaidh am beo g'a chridhe e.

Earrann LI. Lesson 51.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

'Se their an t-aingidh an taobh a stigh d'a chridhe, gu 'm peacaich e: Cha 'n 'eil eagal Dé fa chomhair a shùl. Oir ni e bàigh ris féin na shùilibh féin—Gus am faighear a mach a chionta mar aobhar fuatha. Leig e dheth bhi glic, maith e dheanamh. Na biodh campar ort air aon chor chum uile. Tabhair suas do shlighe do 'n Tighearn—Agus earb as, agus ni se e. Dh' iarr mi an Tighearn, agus dh'éisd e rium: Agus shaor e mi o gach aobhar eagal a bha agam.

Earrann LII. Lesson 52.

Nigh t-aodunn, agus do lamhan.
 Nigh do mhuineal. Dean thu fein
 gu snasmhor glan. Cìr do cheann.
 Agus theirig do 'n tigh-fhoghlum.
 Thoir dhiot do bhoineid. Dean t-
 ùmhlachd. Fosgail do leabhar.
 Cleachd foghlum gu math. Cleachd
 leughadh. San ùine ghearr leugh-
 aidh mi. Cha deòin leam bhi 'm
 ùmaidh.

Earrann LIII. Lesson 53.

De an Scriobtuir. Agur's Prayer.

Dà ni dh' iarr mi ort. Na diùlt
 iad dhomh mu'm faigh mi bàs.
 Dìomhanas agus breugan cuir fad
 uam. Na toir dhomh bochdainn no
 beartas. Beathuich mi le biadh a
 bhios iomchuidh air mo shon. Air
 eagal gu 'm bi mi làn, agus gu 'n
 àicheadh mi thu; Agus gu 'n abair
 mi, Cò e an Tighearn? No gu 'm
 bi mi bochd, agus gu 'n goid mi,—
 Agus gu 'n toir mi ainm mo Dhé
 an diomhanas.

Earrann LIV. Lesson 54.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Aig gach ni tha tràth. Agus àm aig gach rùn fuidh nèamh. 'Am gu bhi air breith, agus àm gu bàs fhao-tainn. 'Am gu gul, agus àm gu gàire. 'Am gu cosnadh, agus am gu call. 'Am gu reubadh, agus àm gu fuaigheal. 'Am gu bhi tosdach, agus àm gu labhairt. 'Am gu cogadh, agus àm gu sith. Bheir Dia breth air an fhìrean, agus air an aingidh. Oir tha àm an sin chum gach uile rùn, agus chum gach uile oibre.

Earrann LV. Lesson 55.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Ge do ni peacach olc ceud uair, agus gu 'n sìnear a laithean.—Gidheadh, a ta fios cinnteach agam gu 'n éirich gu maith dhoibhsan air am bi eagal Dé.—Air am bi eagal na lathair. Ach cha 'n éirich gu maith do 'n aingidh; Cha mhò a shineas e

a laithean.—Mar sgàile bithidh esan air nach bi eagal an làthair Dhé. Trìd tròcair agus firinn glanar euceart. Agus trìd eagail an Tighearna tréigear an t-olc.

Earrann LVI. Lesson 56.

Ma bhios ar cionta agus ar lochdan oirnn—Agus gu 'n searg sinn annta—Cionnus a dh' fheudas sinn mar sin bhi beo? Mar is beo mise, deir an Tighearn Dia—Cha 'n 'eil tlachd air bith agamsa ann am bàs an aingidh. Ach gu 'm pilleadh an t-aingidh o 'shlighe—Agus gu 'm biodh e beo. Pillibh, Pillibh, o 'r droch shlighibh! Saor e o dhol sìos do 'n t-slochd. Fhuair mi eiric. Cò is cosmhuil ris an Tighearn ar Dia.

Earrann LVII. Lesson 57.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

O éirigh na gréine gu ruig a luidhe, is ionmholta ainm an Tighearna. Oir cha do chuir Dia a Mhac do 'n t-saoghal, chum gu 'n

dìteadh e 'n saoghal; Ach a chum gu 'm biodh an saoghal air a shao-radh trìdsan. An ti a chreideas ann, cha dìtear e.—Ach an ti nach creid, tha e air a dhìteadh cheana; Chionn nach do chreid e an ainm aoin-ghin Mhic Dhé.

Earrann LVIII. Lesson 58.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Iarraibh an Tighearn, am feadh a ta e r 'a fhaotainn; Gairmibh air, am feadh a ta e am fagus. Tréigeadh an t-aingidh a shlighe—Agus an duine eacorach a smuainte; Agus pilleadh e ris an Tighearn—Agus nochdaidh e tròcair dha. Oir cha 'n iad mo smuainte-sa bhur smuainte-sa.—Ni mò is iad 'ur slighean-sa mo shlighean-sa, deir an Tighearn. Oir mar a ta na neamha àrd seach an talamh; Mar sin tha mo shlighean-

sa àrd seach bhur slighean-sa—Agus mo smuainte-sa seach bhur smuainte-sa.

Earrann LIX. Lesson 59.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Oir mar a thig an t-uisg 'a nuas—Agus an sneachda o nèamh.—Agus nach pill e an sin—Ach gu 'n uisgich e an talamh. Agus gu 'n dthoir e air fàs torrach—Agus toradh tha-bhairt uaith—A chum gu 'n tabhair e sìol dha-san a chuireas—Agus aran dha-san a dh'itheas. Is amhuil a bhios m'fhocal-sa a théid a mach as mo bheul: Cha phill e do m'ionnsuidh gun tairbhe; Ach coimh-lionaidh e an nì a's àill leam.—Agus bheir e gu buil an nì mu 'n do chuir mi mach e.

Earrann LX. Lesson 60.

De an Scriobtuir. From the Scriptures.

Tha an Scriobtuir uile air a dheachdadh le Spiorad Dé; Agus tha e tarbhach chum teagaisg—Chum spreige—Chum leasachaidh—Chum oilein ann am fìrean-tachd: Chum 'gu 'm bi òglach Dhé coimhlionta—Làn deas chum gach uile dheadh oibre. Uime sin is còir dhuinn an ro-thuilleadh aire a thoirt do na nithibh a chuala sinn. Air eagal uair sam bith gu 'n leigeamaid ruith leo. Oir ma bha am focal a labhradh le h-ainglibh seasmhach—Agus gu 'n d'fhuaireadh gach uile bhriseadh agus easumhlachd dìol-thuarasdal dligheach—Cionnus a thèid sinne as—Ma ni sinn dìmeas air slàinte co mòr—A thòisich an tùs air bhi air a labhairt leis an Tigh-earn—Agus a rinneadh dearbhta dhuinne leosan a chual e.

LESSONS IN SPELLING.

FOCAIL.

Not exceeding Two Letters.

Earrann I. Lesson 1.

ac	bà	ca	de	ea	'ga
la	ar	mi	'na	nì	ob

Earrann II. Lesson 2.

ag	b'i	cé	di	fa	ge
le	mò	na	no	òg	ri
ro	sa	'se	ta	ua	'ur

Earrann III. Lesson 3.

al	cò	da	do	fo	tu
ma	ol	rè	os	'si	gò
ud	is	an	ur	im	as

Earrann IV. Lesson 4.

àm	b'e	cù	ab	gu	m'a
or	d'a	so	dù	ic	ti
bà	ré	na	tè	dé	'ur

Earrann V. Lesson 5.

adh	aca	cor	eas	gàd	iad
bac	chi	dag	fad	fir	làd

Earrann VI. Lesson 6.

ach	dìt	cìs	eol	fiu	lag
teo	cab	tre	gàg	tnu	tum
fàg	tìr	fòs	tog	ial	bog

Earrann VII. Lesson 7.

mab	agh	cìr	iar	lus	lús
fàl	làn	mac	uan	mùr	aog
muc	nàr	gal	oil	pic	crò

Earrann VIII. Lesson 8.

bad	fan	aig	igh	làr	neo
eud	clì	dis	aol	còs	oir
cur	dos	càl	càt	ait	ord

Earrann IX. Lesson 9.

cas	air	bàn	ioc	lon	olc
far	las	mag	ùir	tùs	orc
mòr	mul	nis	aon	gon	ais

Earrann X. Lesson 10.

clò	mar	rag	sàs	tàl	sol
boc	ith	mòg	cia	lur	tàn
gle	mol	pòr	ath	cus	soc

Earrann XI. Lesson 11.

apa	bas	sin	cùl	ite	tùr
mòd	dul	tàr	gan	lùb	tom
mìr	càn	son	sia	mìn	min
ria	sud	ras	séa	brù	sìd

Earrann XII: Lesson 12.

eug	leo	ròn	dus	ise	lot
ròp	nòs	sal	càm	gus	màm
lòm	pus	sòp	bàs	lòd	rig
rùn	rib	ròs	arm	ròs	ard

Earrann XIII. Lesson 13.

fàs	gob	rǔd	lic	ubh	ris
eun	ire	ròd	càs	orm	pòs
bìd	car	sàr	asc	los	riu
uil	lòn	tap	gùn	mal	ung

Earrann XIV. Lesson 14.

utag	tùch	suth	ruta	pùrr
orra	spòg	teth	nuas	muir

Earrann XV. Lesson 15.

trus	uine	sùrd	rusg	sile
sòrn	prop	téis	aran	anam
oran	nòin	màll	lùth	lide

Earrann XVI. Lesson 16.

prìs	uile	teas	mair	sian
orag	tròm	sult	roth	mòit
spad	nior	mòll	sìon	taip

Earrann XVII. Lesson 17.

olla	magh	lunn	isle	lamh
nìos	toth	sùil	righ	inbh
soir	port	mòid	lann	leus

Earrann XVIII. Lesson 18.

modh	toll	sùgh	riar	iasg
luis	oige	nigh	mada	tàir
sior	guit	tàth	poit	leum

Earrann XIX. Lesson 19.

sùdh	turn	oide	iarr	guil
tabh	reub	neul	fuin	tàin
mnài	luib	tòir	toir	fìor

Earrann XX. Lesson 20.

ursa	toit	suas	réis	gual
fuil	ochd	mise	tagh	carb
fion	siol	'near	iall	tlús
lorg	fear	toil	eisd	sgur

Earrann XXI. Lesson 21.

fuar	udal	stol	grod	fras
sgòd	ocar	mire	réir	tart
lòng	trod	frog	sogh	earr
plùr	nead	each	faic	lagh

Earrann XXII. Lesson 22.

grìs	oban	trid	leud	gabh
fòn	uige	stoc	pioc	fiar
fada	loch	mios	reic	tarr
snas	nasg	toic	leòn	fann

Earran XXIII. Lesson 23.

dara	curr	bith	casd	ceus
colg	aras	damh	bean	cron
cladh	cath	aile	cata	dàna

Earrann XXIV. Lesson 24.

slat	naoi	srol	mill	tigh
gorm	uapa	torr	slàn	glan
smidd	ail	sìth	raod	talc
lios	fois	leth	tuil	meil

Earrann XXV. Lesson 25.

tais	goil	srad	mìle	tarp
meas	pill	ràdh	tlàm	maol
lìon	tìom	nach	borb	smàl
sìos	uait	tonn	spùt	tilg

Earrann XXVI. Lesson 26.

stob	uchd	tosd	gràs	foir
fios	nàmh	mion	rath	tinn
geur	tùis	achd	tuig	leir
lobh	grad	tulg	glas	uair

Earrann XXVII. Lesson 27.

rach	pian	dùin	clos	garg
seòl	dìle	daoì	gaol	ceis
fial	gath	saoi	ceud	ceap
dige	marc	ceòl	deas	clàr

Earrann XXVIII. Lesson 28.

leac	rabh	feur	gàir	sàth
mear	séid	dòid	saor	dian
goid	ainm	dèur	dìon	mart
folt	dùil	seal	coir	dàth

Earrann XXIX. Lesson 29.

drip	leag	gnos	feun	dias
aigh	meal	sàil	liob	saod
cròm	seas	mara	laoi	dìth
dìol	maor	lean	glac	dèud

Earrann XXX. Lesson 30.

cuig	buar	sean	feud	clag
donn	math	linn	aire	sabh
ceil	sàmh	aois	daor	cual
féin	dail	geir	allt	dall

Earrann XXXI. Lesson 31.

abair	baile	cealg	dadum	eadar
fiach	duine	gàire	iasad	grian

Earrann XXXII. Lesson 32.

stàdh	bàite	ceann	eiric	dàimh
fiodh	gairm	innis	marbh	brìgh
codal	mòine	neoni	osann	athais

Earrann XXXIII. Lesson 33.

acaid	baile	cearc	deagh	eolas
fionn	iochd	gaoid	marag	pailt
coire	mùirn	nithe	riamh	grìos

Earrann XXXIV. Lesson 34.

acras	balbh	ceisd	dearg	eorna
flann	iodha	gaoth	masan	pàirt
cosan	laogh	nuadh	riasg	guala

Earrann XXXV. Lesson 35.

adhar	baois	ciall	deich	eugas
obadh	lasan	peann	mulad	seirc
rogha	meala	smior	tacar	uaigh

Earrann XXXVI. Lesson 36.

agail	baoth	ciùin	děigh	fadal
foill	garbh	meang	leaba	obair
crann	srian	roinn	sgàth	taimh

Earrann XXXVII. Lesson 37.

agair	beach	clach	deise	fàile
leamh	fuath	measa	obann	sgeul
crios	geall	plosg	sgeig	taing
snàmh	ruaig	uaill	spold	mulan

Earrann XXXVIII. Lesson 38.

agall	beart	cladh	deòin	faire
odhar	gearr	meidh	sgian	teach
leisg	crodh	pluic	tapag	uaine
murta	rucas	snàth	spìon	meòir

Earrann XXXIX. Lesson 39.

aigne	beann	clann	dìbir	falbh
pràmh	liath	sgìth	teann	dalma
ruidh	geilt	oibre	srabh	onfha
mèise	sodal	uasal	taoim	sgòth

Earrann XL. Lesson 40.

aithn	biadh	caibe	doigh	faoin
locar	gleus	maide	nàile	oillt
puirt	miagh	ràpal	saimh	tionc

Earrann XLI. Lesson 41.

airde	beinn	càbag	dlùth	faobh
glaic	litir	macan	nàdur	oifig
preas	raoir	sache	teine	uladh
mi-àdh	rùine	taois	sunnd	sgrùd

Earrann XLII. Lesson 42.

amail	bìinne	caill	doirt	fearr
mairg	lochd	nàird	soimh	sanas
tobar	glinn	reang	urrad	urlar
sannt	tlàth	milis	urail	buain

Earrann XLIII. Lesson 43.

anam	blais	caisd	soire	feill
maise	glòir	nàire	olcas	ruadh
luach	rùisg	solas	tàlan	uidhe
saobh	urram	minig	uisge	slaim

Earrann XLIV. Lesson 44.

anail	bochd	caith	doras	feile
maith	luadh	naisg	onoir	saoil
rèidh	gnùis	toirt	rosad	usadh
slios	urras	mi-rùn	thall	suidh

Earrann XLV. Lesson 45.

aidh	braid	calma	dorch	féith
naomh	màlta	oradh	seadh	taobh
reite	goirt	tràth	suain	ruaig
miste	sliog	luath	ròcas	uspag

Earrann XLVI. Lesson 46.

ardan	bràth	camag	droch	feoil
neart	maoin	sèimh	tacan	stuth
reull	gorta	ordag	taine	truas
lùchd	usgar	sliop	suail	mnaoi

Earrann XLVII. Lesson 47.

astar	breab	caora	druid	feuch
neoil	seinn	greas	tarbh	stalc
sodan	luibh	taoig	sluig	talla
ordan	maoth	tùrsa	staid	ormsa

Earrann XLVIII. Lesson 48.

cainnt	abhadh	daonna	fàbhar
bacach	eacoir	aḡhair	gabhar
iartas	criche	ifrinn	aithis

Earrann XLIX. Lesson 49.

dealbh	abhras	eididh	gaisge
bainne	ladhar	iolach	ràpach
caithe	obainn	nàrach	magach
sàbaid	fàradh	sonnta	ochair

Earrann L. Lesson 50.

iomlan	neular	langan	cruinn
deifir	abstol	barail	màille
campar	fàsail	banais	gibeal
mùnadh	eidhre	ràichd	ofrail

Earrann LI. Lesson 51.

dìleas	màladh	beachd	lannan
nighte	acrach	oideas	giorag
feachd	sadadh	taghte	uabhar
canach	eirich	ràidhe	sgaoth

Earrann LII. Lesson 52.

beatha	lasadh	glaodh	maolan
fìrean	adhach	caoidh	nòisin
dlighe	eugail	oiteag	reithe

Earrann LIII. Lesson 53.

saoidh	tairis	uamhas	soirbh
tàladh	adhlaic	sgealb	gluais
donnag	caoile	fìrinn	masgùl
reotha	beitir	olladh	leadan

Earrann LIV. Lesson 54.

talamh	uinich	drogha	sonadh
eudann	aigèal	uchdan	tràill
fogair	reusan	lèanag	meanbh
càradh	sbàirn	goirid	sgiamh

Earrann LV. Lesson 55.

beurla	ailean	leitir	meatha
foirfe	spailp	dùraig	oscach
carbad	talach	sealan	treabh
uibhir	streap	tapadh	stòras

Earrann LVI. Lesson 56.

blaidh	cinnte	fuachd	liosda
pàisde	ailmse	sealbh	meisde
tartar	sgìùrs	uiread	tanadh
searbh	aimsir	bleith	tonnag

Earrann LVII. Lesson 57.

tollte	stailc	cionta	mìlidh
fhuair	umhail	sgoilt	pasgan
sliabh	tastan	lobhte	taodan
bodhar	soiche	cluain	urradh
teachd	ainmig	peanas	mionòs

Earrann LVIII. Lesson 58.

fagail	stolda	urlann	spreig
slochd	teagar	oilean	torman
cluinn	lòdail	seòlam	iceadh
breith	teuchd	piorra	mireag
imgadh	salann	aisinn	urrail
furain	treoir	sluagh	tùrail

Earrann LIX. Lesson 59.

briosg	coguis	iteach	speach
seomar	ainnis	mòiche	torran
lomlan	triath	pobull	riochd
coille	oidhre	ur-fhàs	sguirt

Earrann LX. Lesson 60.

pocadh	araidh	sabhal	tòstal
sreath	bruach	luaidh	ruchan
tuirse	duibhe	priomh	moille
snàgan	uiread	tioram	rocach
sagart	airidh	ulaidh	siosar

Earrann LXI. Lesson 61.

stiùir	colann	socair	lùbach
tlàths	bunait	punnan	mòrdha
craobh	seunta	tobhta	ròd-mòr
mòthar	aiteas	slaid	sgalag
tràigh	utrais	iadsan	lughad
umpair	sgadan	tlachd	smalan

Earrann LXII. Lesson 62.

abhaist	bàirich	dànachd
cabhair	ea-ceart	faosaid
gagaich	iasgair	ladarna
feabhas	bealach	deacair

Earrann LXIII. Lesson 63.

aillidh	eangach	imirich
ganntar	carachd	luirgne
saibhir	gruaidh	sailhte
bèusach	deobhal	earbull
gaothar	fearran	carraig

Earrann LXIV. Lesson 64.

airgiod	iomrall	làn-mara
oganach	paipeir	samhuil
bliochd	earrach	deònach
feolmhor	iriseal	carraid
naisgte	oibrich	rianail
macanta	rionnag	peacadh

Earrann LXV. Lesson 65.

dìreach	eireadh	fiacail
amhairc	bradach	comhrag
gasradh	iulmhor	laoimte
madainn	eirthir	prìseil

Earrann LXVI. Lesson 66.

dlùthas	fochair	gealach
aobhach	breachd	cruaidh
iurpais	leanabh	neulach
oidhche	pùngail	rìreadh
breoite	folaich	cuimhne

Earrann LXVII. Lesson 67.

dochair	eudmhor	gibeach
leòmhan	malairt	nighn'ag
euglais	buarite	doilich
glideach	oineach	marcach
fuathas	liotach	guthach
dòruinn	pillein	rathail

Earrann LXVIII. Lesson 68.

losgadh	ro-mhath	saoradh
dronnag	smàdail	tabhuan
maslach	tairbhe	sileadh
spìdeil	uallach	tulgach

Earrann LXIX. Lesson 69.

du'-ghlas	ro-fhial	seachad
màthair	slainte	rùnaich
urnuigh	sineadh	tulgadh
snàthad	dùrachd	sàsaich
meadhon	udalach	uachdar

Earrann LXX. Lesson 70.

uchdach	sliochd	teasach
ro-bheag	tàthadh	siobhag
mi-mheas	tinneas	slugadh
seunadh	uibeach	tiuighe
urchair	timmal	sìogach
sgafara	uileann	tochail

Earrann LXXI. Lesson 71.

mi-nadur	orducha	sasdadh
sùithe	togradh	suthain
roghain	sèuladh	truaille
uinneag	sladadh	urlaimh

Earrann LXXII. Lesson 72.

minnein	tomhais	sgaradh
sioladh	oscarra	uinnein
ròiseal	tòrachd	sathach
sochair	trà-nòin	subhach
mòrachd	sgornan	ruagadh

Earrann LXXIII. Lesson 73.

tòrradh	uisgidh	treunas
sguaban	urrainn	siubhal
seiseil	ruamhar	tricead
ro-iosal	trusgan	sianail
sìonail	umhail	trusadh
tròcair	seoladh	mullach

Earrann LXXIV. Lesson 74.

acarachd	bàigheil	càirdeas
dàimheil	eiridinn	fialachd
greann'ar	ionracas	maiseach
beadaidh	caochail	fadalach

Earrann LXXV. Lesson 75.

earchall	gaineamh	iochdran
lamb-chli	maothran	neo-brigh
toileach	sunndach	tabhachd
coireach	brotach	marsona
gas-dachd	oirchios	pàlliun

Earrann LXXVI. Lesson 76.

rannachd	fàisnich	saodmhor
uaigneas	tailceas	eagnachd
pràmhail	rud-eigin	seadhach
sàr-mhath	cùramach	teòthadh
doinionn	taingeal	nuadarra
teangadh	siubhail	oidhearp

Earrann LXXVII. Lesson 77.

aimbeart	gidheadh	du'-fhocal
bunachar	iomchair	leirsinn
meuranda	reiceadh	saorsadh
loinneil	aimhleas	seachain

Earrann LXXVIII. Lesson 78.

tàmhach	umhlachd	pronnadh
mi-chùram	sean-aois	reulltan
urramach	taoghail	sòlasach
milltear	reusonta	eugmhais
taponta	saodaich	tarbhach

Earrann LXXIX. Lesson 79.

sobhrach	tiarmail	sgeimhle
truaighe	sgoilear	teagnadh
grìosadh	ruiteach	mothaich
mineachd	gribheag	sàbhailt
teagaisg	doilleir	tuaiream
sgàthach	tartmhor	slinnean

Earrann LXXX. Lesson 80.

ailleachd	ban-oglach
cainnt'ear	danarachd
ea-ceartas	iochdmhor
faontradh	laomsgair
ginealach	maothaich
cairdeach	sàbhaladh
ard-cheann	baralaich

Earrann LXXXI. Lesson 81.

daonnachd	lios-fhear
easòrdugh	mathasach
feuchainn	tabhartas
caomhainn	luchdaich
beochanta	mealannan
dùbhlachd	naimhdean
fulangach	orduichte
gle-laidir	plubraich
seanachas	uaigneach

Earrann LXXXII. Lesson 82.

aiseirigh	biolagach
coigreach	mi-dhòchas
eascaraid	rannsuich
furachair	seòlad'ear
glas-mhadh	taiceachd
cruinnich	blàthaich
eusaontas	mi-ghiulan

Earrann LXXXIII. Lesson 83.

teaghlach	sgeadaich
buadhaich	ro-shonadh
sruthladh	treoraich
toimhseal	modhanan
ullachadh	rùnaichte
gnìomhach	socharach
siorruidh	tigheadas
cùbhraidh	uirghioll
bochdainn	so-réitich

DA-FHOGBAIRE.—TABLE OF THE DIPHTHONGS.

The italic letters are sounded *short*; and the numbers under the division marked 'Sound,' correspond to those under the division 'Examples.'

P <u>uaim</u> . Sound.										E <u>xamples</u> .								
1	2	3	4	5	6	7	8	9		1	2	3	4	5	6	7	8	9
ae	ae	—	—	—	—	—	—	—	Gael	claidhe'	saighde	—	—	—	—	—	—	—
ai	ai	ai	a	a	a	—	—	—	fàidh	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ao	ao	—	—	—	—	—	—	—	caora	—	—	—	—	—	gairn	—	—	—
ea	ea	a	e	e	e	a	a	a	feall	speal	dean	—	—	—	fead	ceard	—	—
ei	ei	ei	ei	e	e	e	e	—	sgheimh	meidh	feidh	—	—	—	éigin	eich	—	—
eo	eo	eo	o	o	—	—	—	—	eolas	beothail	leòmhann	—	—	—	—	—	geal	itheadh
eu	e	—	—	—	—	—	—	—	teum	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ia	ia	è	—	—	—	—	—	—	fial	ciall	cia	—	—	—	—	—	—	—
io	io	i	i	u	—	—	—	—	diol	iolach	iodhal	—	—	—	—	—	—	—
iu	iu	u	u	—	—	—	—	—	fìu	uichair	diù	—	—	—	—	—	—	—
oi	oi	oi	o	o	o	o	o	—	òigh	troidh	oidhche	—	—	—	—	—	—	—
ua	ua	—	—	—	—	—	—	—	euan	tuadh	—	—	—	—	—	—	—	—
ui	ui	u	u	—	—	—	—	—	suich	buidhnedùil	—	—	—	—	—	—	—	—

* In the North Highlands, *eu* is pronounced like *ia*; as *nial* for *neul*; *fiar* for *feur*, &c.

To the Teacher.

Thus it appears, that these thirteen diphthongs have not an equal variety of sounds. The Scholar, therefore, may be taught to observe, that of this number,

- 4 *Four*, viz. ae, ao, eu, ua, have but *one* sound.
 1 *One*, viz. ia, has *three* sounds.
 3 *Three*, viz. eo, iu, ui, have *four* sounds.
 2 *Two*, viz. ai, io, *five* sounds.
 1 *One*, viz. ei, has *seven* sounds.
 1 *One*, viz. oi, *eight* sounds.
 1 *One*, viz. ea, *nine* sounds.

13

ao and eu, representing simple sounds, are called improper diphthongs.

Earrann LXXXV. Lesson 85.

 † Denotes *peculiar* sounds; * that the letters are *quiescent*.

<i>Double Consonants.</i>					
bh	v	bhuail, gabh.	gh	†	ghabh.
ch	†	chaidh, rach.	gh	y	gheibh.
ch	†	chi, eich.	gh	*	righ, sluagh.
dh	†	dhall, gradh.	mh	v	damh, mhothuich.
dh	y	dhearc.	ph	f	phill.
dh	*	radh, bualadh	sh	h	shuidh, shaoil.
fh	*	fheara.	th	h	thainig.
			th	*	maith, thusa.

NAMES OF MEN AND WOMEN.

AINM FHIRIONNACH AGUS BHOIRIONNACH.

Not exceeding Five Letters.

Earrann LXXXVI. Lesson 86.

Art	Pòl	Rob	Sim	Mòr
Eoin	Anna	Sìne	Calum	Colla
Mànus	Matha	Maois	Niall	Tòmas
Aimil	Ester	Màiri	Silis	Diana

Names not exceeding Six Letters.

Adhamh	Ailean	Aindra	Eoghan
Fraing	Imhear	Joseph	Marcus
Mungan	Murcha	Peadar	Philip
Seoras	Eilidh	Rebeca	Suisan

NAMES OF MEN AND WOMEN.

AINM FHIRIONNACH AGUS BHOIRIONNACH.

Not exceeding seven Letters.

Earrann LXXXVII. Lesson 87.

Aonghas	Cailean	Donncha
Dughall	Eanraic	Grigair
Lachunn	Luthais	Martuin
Micheil	Pàdruig	Raonull
Tormaid	Uilleam	Barbara
Frangan	Girseal	Iseabal
Marsali	Oighrig	Seonaid

Earrann LXXXVIII. Lesson 88.

Names of Eight Letters.

Alastair	Bhaltair	Daibhidh
Domhnall	Fearchar	Ruairidh
Laurainn	Neachcal	Fionghal
Tearlach	Ealasaid	Raonuild

NAMES OF MEN AND WOMEN.

AINM FHIRIONNACH AGUS BHOIRIONNACH.

From Nine to Eleven Letters.

Earrann LXXXIX. Lesson 89.

Coinneach

Gileabart

Diorbhàil

Mairiread

Gillecalum

Gillebrìde

Gillemoire

Cairistìne

Gilleaspuig

Gillecriosd

Names of various Countries.

Earrann XC. Lesson 90.

Albainn

Breatuinn

Eirin

Gae'ltachd

Fraing

Spàinn

Greig

Eadailt.

CRIOCH.

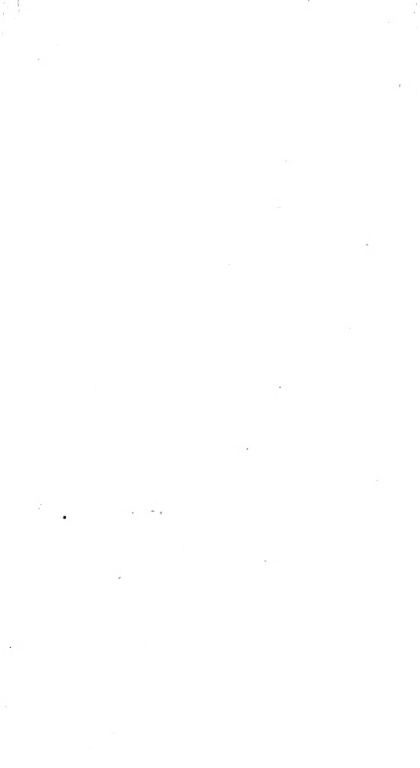
LIST

Of the Classes and Books which are used in the
Gaelic Circulating Schools.

- I. Class, A B C Boards.
 - II. Class, Syllable Boards, and the First Book.
 - III. Class, Guide to the Reading of the Gaelic.
 - IV. Class, New Testament and Psalm Book,
with 'the Elements of the Gaelic.'
 - V. Class, Old Testament Scriptures.
-

7/12

